

SCHEIDSGERECHT GEZONDHEIDSZORG

Kenmerk: 12/40KG

De fungerend voorzitter van het Scheidsgerecht
mr. H.F.M. Hofhuis, wonende te Den Haag,
bijgestaan door mr. M.P.D. de Mönnink, griffier,
heeft op 20 december 2012 het navolgende vonnis gewezen in het kort geding van:

1. dr. A., wonende te Z.;
2. dr. B., wonende te Y.;
3. dr. C., wonende te X.;
4. dr. D., wonende te W.,
eisers,
gemachtigde: mr. H.A.J. Stollenwerck,

tegen:

de stichting **E.**,
gevestigd te Z.,
verweerster,
gemachtigde: mr. drs. P. Bergkamp.

Partijen worden aangeduid als eisers en verweerster.

1. De procedure

- 1.1 Eisers hebben dit kort geding aanhangig gemaakt met een brief van 29 november 2012. Hun gemachtigde heeft op 5 december 2012 de memorie van eis (met twaalf producties, genummerd 1-12) ingezonden. Eisers vorderen dat bij uitvoerbaar bij voorraad te verklaren vonnis in arbitraal kort geding verweerster wordt veroordeeld om het protocol met documentnummer 7705991 (Planningsproces, polikliniek en behandelcentrum dermatologie) van 14 september 2012 volledig na te leven op verbeurte van een dwangsom van € 25.000,- per overtreding en per dag zolang de overtreding voortduurt en met veroordeling van verweerster in de kosten van dit kort geding.
- 1.2 Verweerster heeft, met brieven van 13 en 14 december 2012, producties ingezonden. Deze zijn genummerd als 1-42 respectievelijk 43-44.

- 1.3 De mondelinge behandeling van dit kort geding heeft plaatsgevonden te Utrecht op 17 december 2012. Eisers zijn in persoon verschenen, met hun gemachtigde. Verweerster is verschenen in de persoon van dr. F., voorzitter van de raad van bestuur, die werd vergezeld door prof. dr. G., interim-manager van de afdeling dermatologie in het ziekenhuis van verweerster, en werd bijgestaan door de gemachtigde van verweerster. De gemachtigden van partijen hebben het woord gevoerd aan de hand van pleitnotities, die ter zitting zijn overgelegd.

2. Samenvatting van het geschil

- 2.1 Elk van eisers is dermatoloog en vrijgevestigd medisch specialist. Zij zijn allen, op basis van een toelatingsovereenkomst, werkzaam in het door verweerster in stand gehouden ziekenhuis, het E. Ziekenhuis te Z. (hierna ook: het ziekenhuis). De toelating is voor het laatst vastgelegd in 2012; de overeenkomsten vermelden als datum 16 februari 2012, maar zijn in september 2012 door eisers ondertekend. Tezamen vormen eisers een maatschap (hierna: de maatschap dermatologie of kortweg de maatschap) en maken zij deel uit van de vakgroep (afdeling) dermatologie in het ziekenhuis. Tot voor kort trad eiseres sub 3, hierna te noemen C., op als de specialist-manager dermatologie. Het specialisme dermatologie in het ziekenhuis geldt als “topklinische zorg”.

- 2.2 Artikel 6 lid 4 van de toelatingsovereenkomsten (versie 2012) houdt in dat het bestuur (in dit geval dus: de raad van bestuur van verweerster) *“in overleg met het stafbestuur en met de aan te stellen medisch specialist een medisch specialist als manager van het cluster [kan] aanstellen met door het bestuur gemandateerde bevoegdheden (mandaatverklaring), strekkende tot het goed laten functioneren van de samenwerking binnen het cluster en tot het doen naleven van de verplichtingen uit de onderhavige overeenkomst”*.

Artikel 18 van de overeenkomsten voorziet in een algemene aanwijzingsbevoegdheid van het bestuur van *“de instelling”* (in dit geval: verweerster). Aanwijzingen kunnen betrekking hebben op de kwaliteit en veiligheid van de organisatie van de zorg en worden gegeven op basis van artikel 19, maar kunnen niet betrekking hebben op de medisch inhoudelijke zorg aan individuele patiënten. Ook kan een aanwijzing niet treden in *“de verantwoordelijkheid van de medisch specialist die voortvloeit uit de voor hem geldende en breed gedragen professionele standaard”*. Artikel 19 (*“Bijzondere aanwijzingen”*) voorziet in de mogelijkheid van aanwijzingen ter effectuering van *“afspraken die de instelling met de zorgverzekeraars over volume, kwaliteit en prijs van de medisch specialistische zorg maakt”*.

Artikel 23 bevat een regeling voor de opzegging van de overeenkomst door de instelling. Volgens lid 1, onder *f*, kan opzegging onder meer geschieden *“op grond van (overige) omstandigheden, welke van dien aard zijn dat redelijkerwijs van de instelling niet kan worden verlangd de overeenkomst met de medisch specialist ongewijzigd in stand te houden”*.

- 2.3 Het E. Ziekenhuis is een opleidingsziekenhuis. Tot 1 januari 2013 zijn bij de vakgroep dermatologie van het ziekenhuis vier personen werkzaam als “aios” (arts in opleiding tot specialist) en drie personen als “anios” (arts niet in opleiding tot specialist).
- 2.4 In de afgelopen jaren zijn er meermalen problemen tussen de raad van bestuur en (de leden van) de maatschap geweest. Deze problemen betreffen diverse kwesties, zoals de ondertekening van de toelatingsovereenkomsten (versie 2012), de mogelijkheid voor eisers om buiten het ziekenhuis voor eigen rekening een zelfstandig behandelcentrum (ZBC) te exploiteren, de mogelijkheid van het aantrekken van een vijfde vrijgevestigde dermatoloog en de productie van de vakgroep dermatologie binnen het ziekenhuis.
- 2.5 Op 5 september 2011 hebben twee vertegenwoordigers van de maatschap overlegd met F.. Gesproken is onder meer over de wens van eisers om binnen het ziekenhuis cosmetische dermatologie te kunnen uitoefenen, aan de orde gekomen. Dit betreft “niet-verzekerde behandelingen”, dat wil zeggen behandelingen die niet in het verzekerde standaardpakket zijn opgenomen. Over de uitkomst van dit gesprek verschillen partijen van mening. De raad van bestuur heeft (in elk geval) geen *schriftelijke* toestemming voor een dergelijke praktijkvoering verleend, zoals onder de toen geldende toelatingsovereenkomsten was vereist.
- 2.6 Naar aanleiding van een melding van een zorgverzekeraar heeft verweerster in mei 2012 een extern onderzoek laten uitvoeren door H. naar de wijze waarop eisers binnen het ziekenhuis een eigen praktijk voerden met betrekking tot niet-verzekerde behandelingen. Eisers hebben alleen tezamen, niet individueel, gesprekken met de onderzoekers van H. gevoerd. H. heeft op 16 augustus 2012 haar “rapport van feitelijke bevindingen inzake onderzoek cosmetische dermatologie” uitgebracht.
- 2.7 Met een brief van 5 november 2012 heeft de raad van bestuur, mede met verwijzing naar de bevindingen van H. en een daarover gevraagd extern advies, aan elk van eisers het voornemen kenbaar gemaakt om de toelatingsovereenkomst op te zeggen op de grond die is vermeld in artikel 23 lid 1 onder f. Blijkens deze brief verwijt verweerster eisers dat zij sinds 2011, zonder de vereiste (schriftelijke) toestemming – en zelfs zonder medeweten – van de raad van bestuur, binnen het ziekenhuis een eigen, niet deugdelijk geadmistreerde, praktijk voor niet-verzekerde behandelingen hebben gevoerd. Volgens verweerster hebben eisers in deze praktijk mede gebruikgemaakt van zaken van haar, verweerster, die eisers ten eigen bate hebben verkocht aan patiënten. Op de desbetreffende facturen, op briefpapier met het logo van het ziekenhuis, is een bankrekeningnummer van “polikliniek dermatologie E. te Z.” vermeld dat bij een rekening van eisers zelf behoort. Verweerster spreekt in deze brief van “verduistering” door eisers en acht hun handelen een ernstig blijk van gebrek aan integriteit.

- 2.8 In de brief van 5 november 2012 heeft de raad van bestuur voorts aan elk van eisers te kennen gegeven van oordeel te zijn dat zij het gezag van de raad van bestuur niet wensen te accepteren. De brief voegt hieraan onder meer het volgende toe:
“Met het oog op onze eindverantwoordelijkheid zijn naar ons oordeel maatregelen nodig om een goede organisatie van de dermatologische zorg in de komende periode te waarborgen. Wij hebben daarom besloten om prof. dr. G. (voormalig chirurg) als interim-hoofd dermatologie aan te stellen. Deze interim-manager zal hiërarchisch onmiddellijk onder de Raad van Bestuur worden gepositioneerd. Deze interim-manager zal in het bijzonder belast worden met de eindverantwoordelijkheid voor de RVE dermatologie, exclusief het medisch-inhoudelijke domein. [...] De functie van specialist-manager komt daarmee tijdelijk te vervallen. Het spreekt natuurlijk voor zich dat uw professionele autonomie op geen enkele wijze wordt aangetast. [...] Voor zover nodig geven wij u hierbij een bestuurlijke aanwijzing op grond van artikel 18 van uw toelatingsovereenkomst die inhoudt dat u de besluiten die deze interim-manager zal nemen over de organisatie van de dermatologische zorg en de gang van zaken op de afdeling dermatologie zult accepteren en dat u aan de uitvoering van die besluiten loyaal uw medewerking zult verlenen.”, alsmede:
“Tijdens de bespreking die wij vandaag (maandag 5 november) met u zullen hebben willen wij door u exact worden geïnformeerd over de inhoud van uw plannen inzake de verplaatsing van zorgproducten naar een locatie buiten het E. Ziekenhuis. Wij verbieden u uitdrukkelijk om over uw plannen met I. of met andere zorgverzekeraars overleg te plegen vóórdát wij daarmee uitdrukkelijk (schriftelijk) akkoord zijn gegaan. Voor zover nodig dient u ook dit verbod te beschouwen als een bestuurlijke aanwijzing op grond van artikel 18 van uw toelatingsovereenkomst.”
- 2.9 Als interim-manager voor de afdeling dermatologie wordt prof. dr. G. voornoemd ondersteund door de afdelingsmanager polikliniek dermatologie en polikliniek plastische chirurgie, mevrouw ir. J., die sinds 2011 in deze functie werkzaam was.
- 2.10 Met een brief van 15 november 2012 heeft de raad van bestuur de toelatingsovereenkomsten met elk van eisers opgezegd tegen 17 mei 2013.
- 2.11 Eisers hebben bij het Scheidsgerecht beroep ingesteld zowel tegen de twee bestuurlijke aanwijzingen van 5 november 2012 als tegen de op 15 november 2012 gedagtekende opzeggingen van de respectieve toelatingsovereenkomsten. In deze bodemprocedure is nog niet beslist.
- 2.12 Eisers hebben een op 14 september 2012 gedateerd document getiteld “Planningsproces, polikliniek en behandelcentrum dermatologie” overgelegd. De tekst van dit document is vastgesteld tussen hen en J.. Dit document, dat hierna als het “protocol” wordt aangeduid, houdt onder meer het volgende in:

“Doel

Dit protocol geeft een overzicht van het planningsproces en de taken en verantwoordelijkheden van de betrokken medewerkers zodat planning uniform en inzichtelijk vorm gegeven kan worden voor alle betrokkenen.

Omschrijving

De planning van de polikliniek en het behandelcentrum dermatologie is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de specialist manager dermatologie en de afdelingsmanager.

- *De patiëntenplanning/spreekuurplanning is de verantwoordelijkheid van de maatschap*
- *De personeelsplanning is de verantwoordelijkheid van de afdelingsmanager.*

[...]

- *Er zijn altijd minimaal 1 dermatologen en 1 AIO's aanwezig (m.u.v. de ziekenhuisbrede reductieweken).*

[...]”

Bij dit document behoort een matrix met vermelding van taken (kolom 1) en van degenen die voor de vervulling van die taken verantwoordelijk zijn (kolom 2). Volgens dit overzicht is de “Maatschap dermatologie” (mede)verantwoordelijk voor de taken “Capaciteit vaststellen”, “Opstellen basisraster (level 1)”, “Opstellen rooster (level 2)”, “Aanpassen raster voor planning level 3” en “Aanpassen dagplanning”.

- 2.13 Een verslag van het MT-overleg Dermatologie op 20 november 2012, waaraan is deelgenomen door eisers en door G. en J. en dat volgens de tekst de vorm heeft van een “besluitenlijst”, vermeldt onder meer het volgende:

[...]

(2) Er zijn de laatste tijd meermalen spreekuren geblokkeerd op gezag van dermatologen, zonder overleg of instemming van [J.]. Mede daarom wordt vastgesteld dat we op de afdeling dermatologie net zo zullen werken als op alle andere afdelingen, namelijk in duo-management met onderscheiden taken en bevoegdheden voor het medisch-specialistisch management enerzijds en het afdelingsmanagement anderzijds. De consequentie is ondermeer dat interferentie met spreekuren (blokkeren, vrijgeven) alleen kan plaatshebben na overleg met of met instemming van [J.]”

- 2.14 Met een brief van 19 november 2012 hebben de vier personen die thans als aios werkzaam zijn bij de afdeling dermatologie, aan de Medisch Specialisten Registratie Commissie (MSRC) bericht geen vertrouwen meer te hebben in hun huidige opleidingsplaats. Zij verzoeken de MSRC om hen als aios dermatologie de mogelijkheid te bieden de opleiding elders voort te zetten. Inmiddels staat vast dat zij hun opleiding inderdaad elders zullen voortzetten.

- 2.15 Op 26 november 2012 heeft G. aan eisers een bericht gestuurd onder meer over de gevolgen van het gegeven dat per 1 januari 2013 bij de afdeling dermatologie geen artsen in opleiding tot specialist meer werkzaam zullen zijn. Mede gelet op de – volgens hem – “onaanvaardbaar lange toegangstijden bij de poli dermatologie” heeft hij eisers gevraagd om hem binnen een week een voorstel te doen

toekomen voor een spreekuurindeling voor de periode na 1 januari 2013. Hij heeft hierbij melding gemaakt van het gegeven dat eisers vanaf die datum geen tijd meer behoeven te besteden aan de opleiding. Eisers hebben aan dit verzoek geen gevolg gegeven.

- 2.16 Met hun onder 1.1 vermelde vordering wensen eisers te bewerkstelligen dat verweerster zich houdt aan de afspraken die zijn vastgelegd in het protocol. Zij stellen dat verweerster, in de persoon van G., in strijd met dit protocol handelt. Dusdoende betreedt verweerster het domein dat aan hen, eisers, is voorbehouden. Aan de hand van diverse, in de memorie van eis beschreven, voorbeelden betogen zij dat bij de planning foutieve en medisch-inhoudelijk ondeskundige beslissingen worden genomen, die zullen leiden tot patiëntonveilige situaties. In hun visie heeft verweerster ten onrechte nieuw beleid ingezet, dat is gericht op productieverhoging. Dit beleid is onnodig en leidt tot onaanvaardbaar hoge werkdruk in een periode van emotionele onrust op hun afdeling. Het brengt ook een verhoogd risico mee voor de patiëntveiligheid.
- 2.17 Verweerster heeft de vordering bestreden. Zij stelt dat het protocol buiten werking is gesteld door de bestuurlijke aanwijzingen van 5 november 2012 en dat het protocol trouwens ook zelf uitgaat van een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de specialist-manager van de maatschap en de afdelingsmanager. Eisers hebben in de visie van verweerster zich aan hun verantwoordelijkheid onttrokken. De raad van bestuur en het door hem aangestelde tijdelijke afdelingshoofd hebben de eindverantwoordelijkheid voor een goede gang van zaken. Zij respecteren ten volle de zuiver medische verantwoordelijkheid van eisers en volgens verweerster is de patiëntveiligheid in geen enkel opzicht in gevaar.

3. De bevoegdheid van het Scheidsgerecht

De bevoegdheid van het Scheidsgerecht volgt uit artikel 32 van de respectieve toelatingsovereenkomsten (versie 2012) en staat tussen partijen niet ter discussie.

4. De beoordeling

- 4.1 In dit kort geding gaat het niet om de gerechtvaardigdheid van de opzegging van de toelatingsovereenkomsten. Ditzelfde geldt voor de rechtsgeldigheid van de bestuurlijke aanwijzingen. Eisers hebben daartegen wel beroep ingesteld bij het Scheidsgerecht, maar dit beroep heeft geen schorsende werking. Thans is dus een gegeven dat C. niet langer als specialist-manager fungeert en dat eisers in beginsel verplicht zijn tot uitvoering van besluiten van G. als waarnemend afdelingshoofd dermatologie.
- 4.2 Verweerster was gebonden aan het protocol. Dit berustte immers op een afspraak tussen eisers en de afdelingsmanager J., die door eisers als bevoegd mocht worden aangemerkt tot het maken van dergelijke afspraken. Niet van belang is dat, naar verweerster heeft aangevoerd, haar raad van bestuur geen weet had van dit protocol. Verweerster heeft niet gesteld dat J. met het maken van de afspraak de haar toegekende bevoegdheden heeft overschreden.
- 4.3 Partijen geven een verschillend antwoord op de vraag of verweerster ook nu nog gebonden is aan het protocol. De vordering van eisers is gebaseerd op een bevestigend

antwoord op deze vraag. Verweerster bepleit het tegendeel en stelt daartoe dat thans een nieuwe situatie is ingetreden.

- 4.4 Eisers kunnen in zoverre niet worden gevolgd in hun betoog dat zij miskennen dat het protocol met zoveel woorden uitgaat van een *gezamenlijke* verantwoordelijkheid van de specialist-manager (in de persoon van een van hen) en de afdelingsmanager, die ieder een specifieke eigen verantwoordelijkheid hebben. Er is dus niet één, generieke, eindverantwoordelijkheid van hen als de medisch specialisten. Bovendien is de specialist-manager van haar taak ontheven, zodat in dit opzicht de in het protocol beschreven situatie niet meer bestaat. Voor zover aan eisers, in de persoon van degene van hen die als zodanig was aangewezen, managementtaken waren toegekend, zijn deze hun dus ontnomen. Op grond van de desbetreffende bestuurlijke aanwijzing zijn zij, zoals vermeld, in beginsel verplicht de besluiten van het waarnemend afdelingshoofd uit te voeren.
- 4.5 De hier gebezigde woorden “in beginsel” brengen tot uitdrukking dat ook in de huidige situatie samenspel tussen enerzijds de dermatologen, met hun professionele autonomie, en anderzijds het waarnemend afdelingshoofd en de afdelingsmanager noodzakelijk is. De bezwaren van eisers berusten in de kern op de vrees dat zij worden onderworpen aan beslissingen die ingrijpen in hun autonomie op het medische domein. Daarop hebben ook de in de memorie van eis genoemde voorbeelden betrekking.
- 4.6 Naar het oordeel van de fungerend voorzitter is er geen grond voor deze vrees. In alle uitingen van de zijde van verweerster – en ook in de bewoordingen van de bestuurlijke aanwijzing waarover het hier gaat – komt naar voren dat de raad van bestuur en het afdelingshoofd de professionele autonomie van eisers respecteren. De door hen genoemde voorbeelden wijzen niet op het tegendeel. Het hoofdprobleem lijkt meer te schuilen in de weigering van eisers om in algemene zin of ten aanzien van concrete zaken te overleggen met het afdelingshoofd of de afdelingsmanager dan in onbegrip bij deze twee functionarissen over de betekenis van de eigen medische verantwoordelijkheid van de dermatologen. De voorbeelden zien alle op *voorstellen* van de kant van het management, niet op dictaten. Als eisers goede medisch-inhoudelijke redenen hebben om zo’n voorstel niet te volgen, staat het hun uiteraard vrij om daarvoor met klem de aandacht te vragen en te overleggen over een andere oplossing (met inbegrip van alle gevolgen daarvan voor de organisatie van de afdeling). Er zijn geen feiten gebleken die reden geven voor de verwachting dat “het management” daarvoor niet ontvankelijk zou zijn. Meer in het algemeen moet worden vastgesteld dat eisers het overleg – dat ook in het protocol een prominente plaats heeft – veeleer uit de weg gaan dan zoeken. Dusdoende schieten zij tekort in hun verplichting om in de huidige, onzekere, situatie vorm te geven aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de artsen en degenen die door de raad van bestuur met managementtaken betreffende de organisatie als geheel zijn belast.

- 4.7 Dit leidt tot de slotsom dat de vordering dient te worden afgewezen. Alle verdere geschilpunten kunnen onbesproken blijven. Ten overvloede wordt hieraan toegevoegd dat de vordering ook onvoldoende bepaald is om tot toewijzing te kunnen leiden. Juist doordat het protocol in veel opzichten, en begrijpelijkerwijze, uitgaat van een gezamenlijke verantwoordelijkheid, zou een ongeclausuleerde veroordeling van verweerster tot “volledige naleving” van dat stuk, tot te grote onduidelijkheid leiden.
- 4.8 De kosten van het Scheidsgerecht dienen ten laste te komen van eisers, als de in het ongelijk gestelde partij. Zij zullen voorts worden veroordeeld om met het hierna te noemen bedrag bij te dragen in de kosten van de rechtsbijstand van verweerster in dit kort geding.

5. De beslissing

De fungerend voorzitter van het Scheidsgerecht wijst het navolgende arbitrale vonnis in kort geding:

- 5.1 De vordering van eisers wordt afgewezen.
- 5.2 De kosten van het Scheidsgerecht, ten bedrage van € 3.772,72 (waarvan een gedeelte groot € 582,74 wegens btw), komen ten laste van eisers. Dit bedrag wordt verrekend met het door hen betaalde voorschot.
- 5.3 Eisers dienen met een bedrag van € 2.000,- bij te dragen in de kosten van rechtsbijstand van verweerster. Zij worden veroordeeld dit bedrag aan verweerster te betalen.

Dit vonnis is gewezen te Utrecht en op 20 december 2012 aan de gemachtigden van partijen verzonden.